

A Magyar Köztársaság Nevében!

A Pécsi Ítéltábla a dr. Váczi Miklós ügyvéd által képviselt **I.rendű felperes neve** (II.rendű felperes címe.) I. rendű és **II.rendű felperes neve** (II.rendű felperes címe.) II. rendű felpereseknek - a dr. Hergert Ibolya ügyvéd által képviselt **alperes neve**. (alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Baranya Megyei Bíróság 2011. április 14. napján kelt 10.P.20.639/2009/51. sorszámu ítélete ellen a I. rendű felperes által 53., és az alperes által 52. sorszámon előterjesztett fellebbezések folytán meghozta a következő

ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében részben megváltoztatja, és az alperest terhelő, a felperesnek fizetendő lejárt költségpótló járadék tőkeösszegét 1.074.480,- (egymillió-hetvennégyezer-négyszáznyolcvan) forintról 391.000,- (háromszázkilencvenegyezer) forintra, míg a 2011. március 1-től fizetendő folyamatos költségpótló járadék havi összegét 41.875,- (negyvenegyezer-nyolcszázhetvenöt) forintról 27.710,- (huszonhétezer-hétszáz tíz) forintra leszállítja.

Az alperest terhelő, I. rendű felperesnek fizetendő elsőfokú eljárásban felmerült perköltséget 563.686 (ötszázhatvanháromezer-hatszáznyolcvanhat) forintról 395.000 (háromszázkilencvenötezer) forintra,
az államnak fizetendő le nem rótt elsőfokú eljárási illetéket 379.600 (háromszázhetvenkilencezer-hatszáz) forintra,
a Baranya Megyei Bíróság Gazdasági Hivatala felhívására fizetendő állam által előlegezett szakértői díjat 213.628 (kettőszáz tizenháromezer-hatszázhuszonnyolc) forintra leszállítja.

Az ezt meghaladóan az állam által előlegezett elsőfokú eljárási illetéket és szakértői díjat az állam viseli.

Ezen felüli fellebbezett részében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 13.000 (tizenháromezer) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak - az illetékes adóhatóság felhívására - 1.700 (egyezer-hétszáz) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ezt meghaladóan le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság egyebek mellett az alábbi tényállást állapította meg:

A felperes 2007. augusztus 1. napján K. belterületén a motorkerékpárjával bukósisak nélkül közlekedett, amikor K. B. az általa vezetett forgalmi rendszámú személygépkocsival balra nagy ívben be akart kanyarodni a menetirány szerint ellentétes oldali kapubejáróba, és a kanyarodás megkezdése előtt nem győződött meg arról, hogy a felperes a motorkerékpárjával megkezdte a személygépkocsi előzését. Az ennek folytán bekövetkezett balesetben az I. rendű felperes koponyaalapi törést, jobb oldali többszörös arccsonttörést, járomívtörést, következményes látóideg-sorvadást, látótér kiesést, a II. nyaki csigolya izületre terjedő törését, keményburok és lágyagyhártya alatti vérzést, agyduzzadást, a jobb oldali V. nyaki ideggyök sérülését, következményes jobb felkarcsont fejének félficamát, a jobb oldali II-IV. ujjak PIP ízületének ficamát, a bal oldali félhold alakú kéztőcsont félficamát, a mellkas hámsérüléseit, a jobb térd bőrének repesztett sebet szenvedte el.

Az I. rendű felperes 2007. augusztus 1-től a baleset következtében III. csoportú rokkant, össz-szervezeti egészségkárosodása 50 %-os. Az arcsérülés miatt esztétikai károsodása nincs, a többszörös darabos arccsonttörés következményeként azonban jobb oldali látóideg károsodása, sorvadása alakult ki, amely miatt jobb oldalon következményes látótér beszűkülése van. Amennyiben bukósisakot viselt volna, úgy a látóideg sorvadás nem következett volna be. Maradandó fogyatékoság alakult ki a jobb felső végtagján, amelynek hátterében a nyaki V. gyök sérülése áll. E sérülés miatt a jobb vállöv izomzat sorvadt, a felkarfej tartós vállizületi félficama alakult ki, a jobb váll mozgásai minden irányban jelentősen beszűkültek, állapota kialakult, további érdemi javulás nem várható. A jobb kéznél fennmaradó fogyatékoság a baleset során abban az esetben is bekövetkezett volna, ha az I. rendű felperes bukósisakot visel. Sérülés következtében a felperes nem foglalkoztatható balesetveszélyes, kétkézes munkát igénylő közepesnél nehezebb fizikai munkakörben.

Az I. rendű felperes korábbi metódus szerint számolt 67 %-os munkaképesség csökkenésből kb. 50 % a balesettel összefüggésben felmerülő jobb felső kar maradandó fogyatékoságából és az ujjak ficamából, míg a fennmaradó 17 % a

látóideg sorvadásból és az egyéb életkorból adódó sorsszerű, gerincelfajulásos egészségügyi problémákból tevődik össze.

A balesetet követő kórházi kezelés után a felperes otthonában egy hónapig teljes körű, napi 8 órás gondozást, ezt követően további két hónapig részleges, napi 4 órás ápolást igényelt, számára a kialakult állapota miatt a balesetet követő egy éves időtartamban teljes körű háztartási kisegítő, míg jelenleg és a jövőben is részleges háztartási kisegítő indokolt. Az I. rendű felperes a kialakult maradandó fogyatékossága miatt a háztáji és mezőgazdasági munkáknál a közepesen nehéz és nehéz fizikai munkák elvégzésére teljes mértékben alkalmatlanná vált.

A balesetet megelőzően az I. rendű felperes édesanyjával - a II. rendű felperessel - és testvérével élt együtt K.-n a családi házas ingatlanukban. 2007. július 15-ig a H.-S. Kft.-nél sertésstenyésztőként dolgozott, munkaviszonya ekkor azért szűnt meg, mert a bátyja munkáltatójánál a S.-T. Bt.-nél kívánt szerelői munkakörben elhelyezkedni 2007. augusztus 10. napjával. A baleset miatt új munkahelyén munkaviszonya nem kezdődött meg, mert egészségi állapota miatt a felkínált munkakör betöltésére alkalmatlanná vált. A tervezett munkakörben baromfitenyésztési gépek összeszerelésével foglalkozott volna, testvéréhez hasonlóan hétfőtől-péntekig az ország különböző pontjain, így csak hétvégén tartózkodott volna otthon. A balesetet megelőző munkaidő beosztása miatt az I. rendű felperes látta el nagyobb részt az otthoni középnehéz és nehéz fizikai munkákat mind a háztartásban, mind a mezőgazdasági munkákban, testvére hétvégén segédkezett a nagyobb munkákban. A háznál állatokat tartottak, kertet műveltek, illetve az I. rendű felperesnek a testvérével közös tulajdonában lévő ingatlanon mezőgazdasági munkákat végeztek. A házkörüli karbantartási munkákat is az I. rendű felperes végezte el. A baleset óta ezeket a középnehéz és nehéz fizikai munkákat az I. rendű felperes nem tudja ellátni, a II. rendű felperes látja el az állatokat és a háztartást, valamint a kertben a könnyebb fizikai munkát, a középnehéz és nehéz fizikai munkákhoz napszámot kell fogadniuk.

Az I. rendű felperes részére az alperes egyebek mellett **gondozási-ápolási költség** címén

2007. augusztus 1-től december 31-ig 74.000,- forintot,

2008. január 1-től havi 5.000,- forintot,

háztartási kisegítő költsége címén

2007. augusztus 1-től 2008. január 31-ig 90.000,- forintot,

2008. február 1-től havi 15.000,- forintot,

házkörüli és mezőgazdasági munkák költsége címén

2007. augusztus-szeptember hónapra összesen 6.600,- forintot,

2008. január 1-től havi 5.175,- forintot fizet.

Az I. rendű felperes maradandó egészségkárosodását és korábbi háztartási és mezőgazdasági munkavégzését értékelve éves szinten átlag napi 2,8 óra háztartási kisegítő és mezőgazdasági munkaóra díja számolható el az I. rendű felperes javára,

2008. és 2009. évben 450,- forint/óra, míg 2010. és 2011-ben 500,- forint/óra figyelembevételével.

A 2007. augusztus 6. napjával a S.-T. Bt.-nél létesítendő munkaviszony alapján az I. rendű felperesnek 2007. évben 240.486,- forint, 2008. évben 477.975,-forint, 2009. évben 526.690,- forint, 2010. évben 545.855,- forint, míg 2011. január 1-től február 28-ig 89.226,- forint jövedelemvesztesége keletkezett. A 2011-es adatok alapulvételével az I. rendű felperest 2011. március 1-től havi 44.613,- forint jövedelemveszteség éri.

Az I. rendű felperes módosított kereseti kérelmében - az alperesi önkéntes teljesítés beszámításával - egyebek mellett

gondozási-ápolási költség címén

142.000,- forint és 2007. október 1-től járó kamatai,
2011. január 1-től havi 5.000,- forint,

háztartási kisegítő költsége címén

2007. évre 153.000,- forint és annak 2007. október 22-től járó kamatai,
2008. évre 405.900,- forint és annak 2008. július 1-től járó kamatai,
2009. évre 185.000,- forint és annak 2009. július 1-től járó kamatai,
2010. évre 185.000,- forint és annak 2010. július 1-től járó kamatai,
2011. január 1-től havi 31.937,- forint,

háztartási, házkörüli és mezőgazdasági munkák költsége címén

2007. évre 85.200,- forint, és annak 2007. október 15-től járó kamatai,
2008. évre 158.400,- forint, és annak 2008. július 1-től járó kamatai,
2009. évre 182.900,- forint, és annak 2009. július 1-től járó kamatai,
2010. évre 182.900,- forint, és annak 2010. július 1-től a kifizetésig járó kamatai,
2011. január 1-től havi 21.437,- forint,

gyógyszerköltség címén

2011. január 1-től havi 9.343,- forint,

jövedelempótló járadék címén

2007. évre 240.486,- forint, és annak 2007. október 15-től járó kamatai,
2008. évre 477.975,- forint, és annak 2008. július 1-től járó kamatai,
2009. évre 526.690,- forint, és annak 2009. július 1-től járó kamatai,
2010. évre 545.855,- forint, és annak 2010. július 1-től járó kamatai, míg
2011. január 1-től havi 44.613,- forint megfizetésére kérte az alperes kötelezését.

Az alperes ellenkérelmében

a gondozás-ápolás címén előterjesztett kereseti követelést nem vitatta,
a háztartási kisegítő költsége címén előterjesztett kereseti kérelemnek az önkéntes alperesi teljesítést meghaladó részében a követelés elutasítását kérte,
a háztartási, házkörüli mezőgazdasági munkákkal kapcsolatban hivatkozott arra, hogy az elsőfokú eljárásban beszerzett gazdasági szakértői véleményben megállapított óraszámot a nehéz munkák körében az I. rendű felperes testvérének munkájára tekintettel felezni és az I. rendű felperes által végzett fűnyírásra

tekintettel csökkenteni szükséges, így az általa ezen a címen fizetett összegek beszámításával

2007. évre 46.650,- forint,

2008. évre 159.875,- forint,

2009. évre 169.124,- forint,

2010. évre 178.375,- forint, valamint

2011. január 1-től havi 5.175,- forint tekintetében a kereset teljesítését nem ellenezte, ezt meghaladóan elutasítani kérte.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 5.400.000,- forint nem vagyoni kártérítést és annak kamatait, 1.074.480,- forint lejárt költségpótló járadékot, 1.504.186,- forint lejárt jövedelempótló járadékot és ezeknek 2009. június 1-től járó kamatait, valamint 563.686,- forint perköltséget.

2011. március 1. napjától kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek havi 41.875,- forint költségpótló és 35.690,- forint jövedelempótló járadékot.

A döntését a fellebbezéssel érintett körben az alábbiakkal indokolta:

A perben szerzett orvos szakértői vélemény alapján megállapította, hogy az I. rendű felperes régi számítás szerint 67 %-os munkaképesség-csökkenéséből 50 %-ot tett ki a balesettel összefüggésben bekövetkezett jobb felsőkar károsodás, míg 17 %-ot a látóideg-sorvadás, amelyet elkerülhetett volna, amennyiben bukósisakot viselt. Erre tekintettel azt állapította meg, hogy a 67 %-os munkaképesség-csökkenésből 20 % az I. rendű felperes felróható közrehatásából adódott, így a kár 20 %-ának megfizetésére az alperes nem kötelezhető.

A **gondozási-ápolási költség** címén előterjesztett kereseti kérelemmel kapcsolatban egy hónapra napi 8 órás, majd további két hónapra napi 4 órás, ezt követően maximum napi 20 percnyi gondozási-ápolási szükséglet, és az alperes részéről történt teljesítés, valamint 450,- forintos óradíj alapján 142.000,- forintos hátralékos és 2011. március 1-től havi 5.000,- forint folyamatos járadék fizetésére kötelezte az alperest.

A **háztartási, házkörűli és mezőgazdasági munkák költsége** címén előterjesztett keresettel kapcsolatosan K. J. igazságügyi szakértő szakvéleményének megfelelően 2007-2008-2009. évekre 450,- forintos, 2010-re 500,- forintos óradíjat vett alapul. A szakértői vélemény megállapításait mérlegelve az I. rendű felperes balesetet megelőző életvitelére figyelemmel azt állapította meg, hogy átlag maximum 3 órát tett ki az a munka, amelyet az I. rendű felperes a baleset óta nem tud elvégezni a háztartásban, házkörűli és mezőgazdasági munkában, ebből levonásba helyezte a felperes 20 %-os közrehatását, így mérlegeléssel éves szinten 850 óra háztartási, házkörűli mezőgazdasági munka költségének megfizetésére kötelezte az alperest azzal, hogy az ilyen módon kiszámított költségbe az alperes önkéntes teljesítését beszámította.

Mindezekre figyelemmel

2007. évre 153.000,- forint
2008. évre 140.400,- forint,
2009. évre 140.400,- forint,
2010. évre 182.900,- forint,
2011. évre 67.500,- forint lejárt, és
2011. március 1. napjától havi 31.875,- forint folyamatos járadék fizetésére kötelezte az alperest.

A lejárt költségpótló járadékokat összesítve (142.000,- forint gondozás-ápolás, 683.480,- forint háztartási, házkörüli és mezőgazdasági költség, 225.000,- forint gyógyszerköltség, 24.000,- forint élelemfeljavítás) 1.074.480,- forint lejárt, és a folyamatos költségpótló járadékokat összesítve (5.000,- forint gondozási-ápolási költség, 31.875,- forint háztartási, házkörüli és mezőgazdasági költség, 5.000,- forint gyógyszerköltség) havi 41.875,- forint költségpótló járadék megfizetésére kötelezte az alperest.

A perben beszerzett könyvszakértői vélemény adatai alapján megállapította, hogy az I. rendű felperes balesettel összefüggő jövedelemvesztesége a 2007-2008-2009-2010. évekre összesen 1.880.232,- forint volt, ennek 80 %-a 1.504.186,- forint, míg a jövőre nézve a szakvéleményben meghatározott havi 44.613,- forint 80 %-a, azaz 35.690,- forint, amelynek lejárt és folyamatos jövedelempótló járadék címén való megfizetésére kötelezte az alperest.

Az ítélet ellen az I. rendű felperes és az alperes is fellebbezést terjesztett elő.

Az I. rendű felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását kérte a háztartási, házkörüli és mezőgazdasági munkák költségpótló járadéka tekintetében hivatkozással arra, hogy téves volt az elsőfokú bíróság részéről a háztartási, házkörüli és mezőgazdasági munkák járadéka tekintetében nem elkülöníteni a felperes végállapotának kialakulásáig fennálló korlátozottságai szerinti munkamennyiséget a végállapot kialakulásával kezdődő, állandósult állapotból levezethető, jövőre nézve is irányadó járadékok alapjául szolgáló munkamennyiségtől. Mind a háztartási, házkörüli és mezőgazdasági munkák költségpótló járadéka, mind pedig a jövedelempótló járadék tekintetében kifogásolta az I. rendű felperes terhére megállapított közrehatás alapján történt kármegosztást, hivatkozva arra, hogy a felperesnek felróható 17 %-os munkaképesség-csökkenést okozó látásprobléma miatt az I. rendű felperes lakókörnyezetét, gazdaságát ugyanúgy el tudná látni, mint a baleset előtt, a munkavégző képességbeli korlátozottságát érdemben a használhatatlan karja okozza.

Hivatkozott arra is, hogy a 2011. évtől az elsőfokú bíróság által megállapított költségpótló járadék összege számítási hibát tartalmaz, annak helyes összege 850 óra és 500,- forintos óradíj figyelembevételével havi 35.417,- forint lenne.

Mindezeket számszerűsítve a háztartási, házkörüli és mezőgazdasági munkák költsége tekintetében megállapított lejárt járadékot

2008. évre 564.300,- forintra,

2009. évre 305.400,- forintra,
2010. évre 305.400,- forintra,
2011. évre 305.400,- forintra, míg
a folyamatos költségpótló járadékot havi 31.875,- forintról havi 45.625,- forintra,
a jövedelempótló járadékot havi 35.690,- forintról havi 44.613,- forintra kérte felemelni.

Az alperes az elsőfokú bíróság ítéletét ugyancsak a költségpótló járadék tekintetében kérte megváltoztatni, az I. rendű felperes részére megítélt költségpótló járadékot havi 41.875,- forintról 24.875,- forintra kérte leszállítani (5.000,- forint gondozási-ápolási költség 14.865,- forint háztartási, házkörüli mezőgazdasági munkák költsége, és 5.000,- forint gyógyszerköltség figyelembevételével).

A lejárt járadék tekintetében a kereset elutasítását kérte hivatkozással arra, hogy az egyes évekre az alperesi számítás szerint I. rendű felperest megillető járadék összegénél az alperes által önként fizetett járadék összege magasabb, ezért az alperes a 2007-2008-2009. és 2010. évekre az I. rendű felperesnek lejárt járadékkal nem tartozik.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság K. J. igazságügyi szakértő szakvéleményének 04.01.02-től 04.01. 05-ig terjedő pontjait alapul véve határozta meg a háztartási kisegítő munkák vonatkozásában felmerülő költségpótló járadékot. Az elsőfokú eljárásban kifejtetteknek megfelelően vitatta a szakértőnek azt a megállapítását, hogy a 04.01.02. pontban elszámolt háztartási kisegítő munka amiatt merülne fel, mert a II. rendű felperes édesanyjának ennyivel több munkája lett abból kifolyólag, hogy az I. rendű felperes fia otthon tartózkodik a balesetet óta. Utalt arra, hogy a II. rendű felperes korábban is otthon tartózkodott és ellátta a háztartást, arra, hogy az I. rendű felperessel kapcsolatos gondozási díj megállapításra, és az I. rendű felperes részére térítésre került, illetve arra is, hogy az I. rendű felperessel kapcsolatos gondozási díj mellett a II. rendű felperesnek többlet háztartási munka végzésével kapcsolatos kereseti kérelme nem volt. Az I. rendű felperes által korábban végzett, de mára csak segítséggel megoldható munka mennyiségének időigényének és kárösszegének kiszámítása a szakvélemény 04.02. és 04.03. pontjaiban történt meg, figyelemmel arra, hogy az I. rendű felperes kieső munkáinak pótlására volt kereseti követelés.

Kifogásolta az alperes azt is, hogy a szakértő a háztartási, házkörüli és mezőgazdasági munkák összes óraszámát az I. rendű felperes kieső munkájának fogadta el. Álláspontja szerint a perben bizonyított tényekre tekintettel figyelembe kell venni az I. rendű felperes testvérének a munkáját is, és értékelni kell azt is, hogy perbeli előadása szerint az I. rendű felperes - testvérehez hasonlóan - „hetelős” munka elvállalására készült, ezért a szakértő vélemény 03. és 04. mellékletében kimutatott nehéz munkákra vonatkozó óraszámot felezni szükséges. Hivatkozott arra is, hogy a peradatok szerint az I. rendű felperes a kerti munkák közül a baleset után is el tudja látni a fűnyírást, ezért a szakvélemény 03. mellékletének 09. tételét nem lehet beszámítani a kieső nehéz munkák körébe.

Az I. rendű felperes az alperes által, az alperes az I. rendű felperes által előterjesztett fellebbezéssel érintett körben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

Az I. rendű felperes fellebbezése alaptalan, az alperes fellebbezése részben, az alábbiak szerint alapos:

A fellebbezésekkel érintett körben az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azt a másodfokú bíróság is elfogadta ítélezése alapjául.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság a perben beszerzett aggálytalan igazságügyi orvos szakértői vélemény alapján azt, hogy a perbeli baleset következtében régi számítás szerint felperest ért összesen 67 %-os munkaképesség-csökkenésből 50 %-ot tesz ki a balesettel összefüggésben bekövetkezett jobb felsőkar károsodás, és 17 %-ot a bukósisak viselésének hiányából eredő látóideg sérülés, illetőleg az I. rendű felperes egyéb sorsszerű megbetegedései.

Helyesen állapította meg az I. rendű felperes felróható magatartásának eredményeként a közrehatás arányát is a kár bekövetkeztében, illetőleg helytállóan alkalmazott kármegosztást a Ptk. 340. § (1) bekezdése alapján. Nem osztotta a másodfokú bíróság az I. rendű felperesnek azt a fellebbezési érvelését, amely szerint a háztartási, házkörüli, mezőgazdasági munkák költsége, illetőleg a jövedelemveszteség kizárólag a felperes jobb felkar sérülésével áll okozati összefüggésben, így e kártételek tekintetében a kármegosztás nem alkalmazható. Mind a kiseső munkák, mind a jövedelemveszteség tekintetében megállapítható, hogy azok egységesen a perbeli balesetből I. rendű felperest ért károsodással állnak okozati összefüggésben, a felperes felróható magatartása következtében előállt szemsérülés a felperest ugyancsak hátráltatja mind a háztartási, házkörüli és mezőgazdasági-, mint pedig a professzionális munkavégzésben, ezért az elsőfokú bíróság helyes mérlegelés alapján alkalmazott kármegosztást az ezen a címen megállapítható járadékok tekintetében is, és az I. rendű felperes felróható magatartásával okozati összefüggésben álló 20 %-os mértékben az erre vonatkozó felperesi keresetet helytállóan utasította el.

Tévedett ugyanakkor az elsőfokú bíróság, amikor a perben beszerzett igazságügyi gazdasági szakértői vélemény megállapításait a háztartási munkák tekintetében a szakértői vélemény 04.01.02.-től 04.01.05. pontjai alapján fogadta el.

A másodfokú bíróság osztotta az alperesnek azt a fellebbezésben kifejtett álláspontját, hogy a perben az írásbeli és szóbeli szakértői nyilatkozat ellenére sem tisztázódott, hogy a szakértői vélemény további pontjaiban elszámolt háztartási kisegítő munkán kívül milyen további kieső háztartási kisegítő munka merülne még fel. Alappal hivatkozott az alperes fellebbezésében arra, hogy az I. rendű felperes balesettel összefüggő egészségi állapotára figyelemmel gondozás-ápolás címen terjesztett elő igényt, amelyet az alperes nem vitatott, és amelyet folyamatosan teljesít is ezen a jogcímen. Nem világos a másodfokú bíróság álláspontja szerint sem az, hogy a balesetet megelőzően is otthon, a háztartásban munkák végző II. rendű felperesnek milyen többletmunkája merült volna fel azzal összefüggésben, hogy a balesetet követően az I. rendű felperes otthon tartózkodik, hiszen a

peradatok szerint attól függetlenül, hogy a balesetet megelőzően az I. rendű felperes dolgozni járt, minden nap hazajárt, hétvégén is otthon tartózkodott. Ilyen igényt a perben - ahogy arra az alperes szintén helyesen hivatkozott - maga a II. rendű felperes sem terjesztett elő, és a szakértői véleményre tett első észrevételében az I. rendű felperes maga is úgy gondolta, hogy kiesett háztartási munkái kétszeres értékelést nyertek (31. sorszámú irat 2. oldala 6. bekezdés).

A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság álláspontja szerint ezen a címen a szakértői véleményben foglaltak ellenére az I. rendű felperes háztartási kisegítő munka költségpótló járadékra nem tarthat igényt, mert az ilyen címen a szakértő által megállapított költség a korábban az I. rendű felperes által végzett, kieső háztartási munkák kétszeres értékelését jelentené.

Alaposnak találta a másodfokú bíróság az alperes fellebbezésének azt a hivatkozását, amely szerint nem nyert kellő értékelést a K.J. gazdasági szakértő szakvéleményében az a tény, hogy az I. rendű felperes és testvére közös tulajdonában álló mezőgazdasági ingatlanon a munkavégzés részben az I. rendű felperes testvére részéről történik.

E vonatkozásban a szakértő személyes meghallgatása során (33. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldal) úgy nyilatkozott, hogy a szomszédos (mezőgazdasági) ingatlanon végzett munkáknál figyelembe vette azt is, hogy a felperes testvére is besegít, és úgy tekintette, hogy a nehéz munkákat mind az I. rendű felperes végezte, míg a középnehéz, illetőleg könnyű munkákba segített be a testvér.

K.J. gazdasági szakértő szakvéleményének 03. sorszámú mellékletében középnehéz és könnyű munkaként a bevásárlást, főzést, mosogatást, takarítást, mosást, vasalást, állatok etetését tüntette fel, míg a mezőgazdasági ingatlanon a vetést, palántázás előtti talajművelést, palántázást, kapálást, permetezést és termés betakarítást minősítette részben ilyen munkaként.

Ezzel szemben az I. rendű felperes személyes előadásában (6. sorszámú jegyzőkönyv 2. oldal) azt adta elő, hogy a baleset időpontjában édesanyjával és testvérével élt együtt, testvére egy p.-i cégnél dolgozott, nagyobb részt hét közben nem volt otthon, hétvégén szokott otthon lenni, és ha kellett az idényjellegű munkákba ő is besegített a ház körül, a háztájiban.

A fentieket mérlegelve a másodfokú bíróság álláspontja szerint az I. rendű felperes testvérének - figyelemmel arra, hogy „hetelős” munkát végzett, és csak hétvégén tartózkodott otthon - nem volt lehetősége a háztartási munkákban való részvételre, hétvégenként az idényjellegű munkákban vett részt, amelyek értelemszerűen és életszerűen a mezőgazdasági földterületen merültek fel.

Erre tekintettel alappal hivatkozott az alperes fellebbezésében is arra, hogy a mezőgazdasági földterület tekintetében a szakértő által elszámolt nehéz munkákra fordított óraszámot felezni kell, és a szakértői vélemény mellékletében feltüntetett óraszám fele tekinthető csak az I. rendű felperes balesettel összefüggésben kieső munkájának.

Nem fogadta el ugyanakkor a másodfokú bíróság a szakértő által nehéz munkaként az I. rendű felperesnél figyelembe vett évi 15 óra fűnyírásra fordított idő levonására vonatkozó alperesi hivatkozást - mert bár tényadat van a perben arra, hogy a

felperes ezt a munkát maga is elvégzi, egyetértett a másodfokú bíróság azzal, hogy egy kézzel ezt a munkát az I. rendű felperes csak ereje megfeszítésével tudja ellátni, amely erre tekintettel nem hagyható figyelmen kívül.

A fentieket számszerűen értékelve a perben beszerzett igazságügyi gazdasági szakértői vélemény 03. és 04. mellékletei alapján a felperes egy évben felmerülő háztartási, házkörűli és mezőgazdasági munkáinak kieső óraszám összesen $280+210 = 490$ óra.

A felperesnek az elsőfokú eljárásban beszerzett gazdasági szakértői véleményre tett észrevétele alapján K.J. igazságügyi szakértő személyes meghallgatása során (33. sz. jegyzőkönyv 2.-3. oldal) elfogadta a felperesnek azt az észrevételét, hogy az óradíjak 2007-2008-ban 450,- forinttal, míg 2009-től kezdődően 500,- forinttal számíthatók.

Mindezek alapján a **háztartási, házkörűli és mezőgazdasági munkák költsége** az alábbiak szerint határozható meg:

2007. évre $490 \text{ óra} / 365 \text{ nap} \times 153 \text{ nap} = 205 \text{ óra}$,
 $205 \text{ óra} \times 450,- \text{ forint} = 92.250,- \text{ forint}$,
2008. évre $490 \text{ óra} \times 450,- \text{ forint} = 220.500,- \text{ forint}$,
2009. évre $490 \text{ óra} \times 500,- \text{ forint} = 245.000,- \text{ forint}$,
2010. évre $490 \text{ óra} \times 500,- \text{ forint} = 245.000,- \text{ forint}$,
2011. évre $490 \text{ óra} / 365 \text{ nap} \times 59 \text{ nap} = 79 \text{ óra}$
 $79 \text{ óra} \times 500,- \text{ forint} = 39.500,- \text{ forint}$.

A fentiek összegeként 2007. augusztus 1-től 2011. február 28-ig a kieső háztartási, házkörűli, mezőgazdasági munkák értéke **összesen 842.250,- forint**.

A peradatok szerint **háztartási kisegítő költsége** címén

2007. augusztus 1-től 2008. január 31.-ig 90.000,-,
2008. február 1-től 2009. január 31.-ig 180.000,-,
2009. február 1.-től 2010. január 31.-ig 180.000,-,
2010. február 1.-től 2011. január 31.-ig 180.000,-,
2011. február 1.től 2011. február 28-ig 15.000,-,
összesen 645.000,- forintot, míg

házkörűli és mezőgazdasági munkák költsége címén

2007. augusztus-szeptember hónapra 6.600,-,
2008. január 1.től 2008. július 30-ig 35.225,-,
2008. augusztus 1.-től 2008. december 31-ig 25.875,-,
2009. január 1.-től 2009. december 31-ig 62.100,-,
2010. január 1.-től 2010. december 31-ig 62.100,-,
2011. január 1.-től 2011. február 28-ig 10.350,-,
összesen 203.250,- forintot,

mindösszesen 848.250,- forintot térített meg az alperes az I. rendű felperes részére.

A fentiekből kitűnően tehát - figyelmen kívül hagyva a felperes felróható magatartása miatti 20 %-os kármegosztásból eredő levonást, 2009-től 500,- forintos

óradíjjal számolva, figyelmen kívül hagyva a mezőgazdasági földterület tekintetében az I. rendű felperes testvérére eső kieső munkaórákat - az alperes által I. rendű felperes javára megtérített költségpótló járadék (így is) meghaladja az I. rendű felperes javára járó lejárt járadékot, ezért a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az alperes fellebbezése alapos volt a tekintetben is, hogy az alperes lejárt költségpótló járadékkal a háztartási, házkörűli, mezőgazdasági munkák tekintetében az I. rendű felperes felé nem tartozik.

A 2011. március 1-től folyamatosan fizetendő költségpótló járadék havi összege a fenti adatokból kiindulva a $490 \text{ óra} \times 500,- \text{ forinttal} = 245.000,- \text{ forint} / 12 \text{ hónap} = 20.417,- \text{ forint}$.

Ha figyelembe vesszük, hogy a mezőgazdasági földingatlan tekintetében a nehéz munkák fele része számolható az I. rendű felperes javára, akkor $425 \text{ óra} \times 500,- \text{ forint} = 212.500,- \text{ forint} / 12 \text{ hónap} = 17.710,- \text{ forint}$.

A kifejtettekre tekintettel alaptalan az I. rendű felperesnek a háztartási, házkörűli és mezőgazdasági munkák költségpótló járadéka felemelésére vonatkozó fellebbezési kérelme, így az alperes által az I. rendű felperesnek fizetendő költségpótló járadék havi összege 2011. március 1-től (5.000,- forint gondozási-ápolási költség 17.710,- forint háztartási, házkörűli mezőgazdasági munkák költsége, és 5.000,- forint gyógyszerköltség figyelembevételével) 27.710,- forint.

A fentiek és a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a másodfokú bíróság a rendelkező részben írtak szerint változtatta meg az elsőfokú bíróság ítéletét.

A sikertelen I. rendű felperesi és nagyrészt sikeres alperesi fellebbezés folytán a Pp.81.§(2) bekezdése alapján szállította le a másodfokú bíróság az alperest terhelő, felperesnek járó ügyvédi munkadíjból álló elsőfokú perköltséget, állam által előlegezett illetéket és költséget.

A másodfokú eljárásban a perköltség viseléséről a pernyertesség arányának megfelelően, a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határozott a másodfokú bíróság, a 32/2003. (VIII.22.)IM rendelet 3. § (2), (5) bekezdése és 4/A §-a, valamint az Itv. 74. § (3) bekezdése figyelembevételével. Az I. rendű felperes személyes költségmentessége folytán az ilyen módon meg nem térülő fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

P é c s, 2011. december 8.

Dr. Lábady Tamás s.k. a tanács elnöke, Dr. Hrubai Adrienn s.k. előadó bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró